

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau
Resum Executiu

Títol: Anàlisi de l'evolució del balanç de poder entre la Federació Russa i la República Popular de la Xina a la regió centreasiàtica postsoviètica abans i després del conflicte ucraïnès de 2022

Autor: Llàtzer Martínez Ortega

Tutor: Francesc Serra Massansalvador

Data: 28/04/2024

Grau en: Ciències Polítiques i Administració Pública

El present estudi es proposa l'objectiu d'examinar l'evolució del xoc d'interessos entre la Federació Russa i la República Popular de la Xina a la regió de l'Àsia Central postsoviètica (composta pels cinc estats de Kazakhstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Kirguizstan i Tadjikistan) entre els anys 2008 i 2023 mitjançant l'observació de l'evolució de les relacions diplomàtiques entre ambdues potències, abans i després del conflicte ucraïnès de 2022, i del consegüent balanç de poder pel domini de l'hegemonia política i econòmica a la regió.

Per tant, la hipòtesi de treball resideix en esbrinar l'impacte real que la Guerra d'Ucraïna ha tingut en les polítiques domèstiques d'ambdues potències i fins a quin punt, en conseqüència, el conflicte ha acabat generat un efecte dòmino en les polítiques exteriors dutes a terme a l'Àsia Central, a través de les organitzacions intergovernamentals regionals, i com aquestes han alterat l'equilibri de poder regional entre Rússia i la Xina, respecte a la situació anteriorment vigent, per ajudar a comprendre millor com el recent conflicte armat pot ser el detonant que canviï les tornes a una regió històricament influenciada sota l'hegemonia russa, actualment en declivi, en favor de la nova potència emergent xinesa.

Per dur a terme la investigació, l'anàlisi del treball es basa en l'enfocament teòric del neorealisme i el liberalisme intergovernamental, ja que, per una banda, s'està intentant comprendre l'evolució històrica del balanç de poder entre dues potències globals en una esfera d'influència compartida, per l'obtenció de guanys de poder relatius tant tangibles com intangibles, però on, a la vegada, els acords i les resolucions, dutes a terme tant entre ambdues parts com amb els estats regionals, s'han materialitzat a través d'organitzacions intergovernamentals amb l'objectiu de coordinar polítiques d'interès compartit que redueixin les tensions entre les parts implicades i que, en conseqüència, facilitin l'obtenció de beneficis mutus.

La metodologia en la qual s'estructura el treball inclou primerament l'elaboració d'un marc teòric històric sobre les estratègies de política exterior dutes a terme per Rússia i la Xina, tant en l'àmbit global com regional, i la situació política i territorial de l'Àsia Central des del fi de la Guerra Freda, per a posteriorment passar a l'anàlisi intermèstic, en el qual s'exposen els canvis produïts tant en les agendes de política exterior d'ambdues potències com en les relacions de poder entre ambdues parts per la lluita hegemònica regional, tant abans com després del conflicte ucraïnès i dividit en tres períodes de temps diferents (2008-2012, 2012-2022 i 2022-2024), a través de les resolucions dutes a terme en organitzacions supranacionals asiàtiques. Finalment, a les conclusions, s'exposarà l'evolució del xoc

d'interessos, tant entre ambdues parts com el seu impacte als estats de l'Àsia Central, per visualitzar la prospecció a futur de la lluita entre ambdues potències per la influència regional.

Els resultats de l'anàlisi intermèstic mostren com abans de l'any 2012, Rússia i la Xina cooperaven per contrarestar la influència occidental a l'Àsia Central, a través de les diverses organitzacions regionals (Ponomareva, 2020) tot i que existia una asimetria de poder diplomàtica entre ambdues parts que va començar a créixer després de la crisi econòmica del 2008, ja que Rússia no podia igualar el poder econòmic i militar de la Xina, fet que va portar Rússia a dependre més de la Xina en l'àmbit comercial, a la vegada que la Xina expandia la seva influència econòmica i de seguretat a la regió (Cooley, 2015).

Després de l'arribada de Xi Jinping al poder el 2012 i el llançament de la BRI el 2013, la Xina va intensificar la seva presència a l'Àsia Central, desplaçant a Rússia com a principal soci econòmic i de seguretat de la regió, a causa de les enormes inversions que el govern xinès va realitzar en infraestructura, energia i seguretat, comportant l'augment de la dependència econòmica dels països centreasiàtics cap a Pequín i el paral·lel afebliment dels interessos russos a la regió (Pantucci, 2015).

Arran l'impacte del conflicte ucraïnès de 2022 s'ha pogut visualitzar com s'ha produït un trencament parcial de l'equilibri de poder sino-rus a la regió, ja que l'agressió russa cap a Ucraïna ha generat dubtes i temors entre els líders centreasiàtics, motiu pel qual s'han distanciat de Moscou i negat a donar suport directe a Rússia, encara que mantenen un posicionament neutre que els hi evita ser considerats com a "prorussos" o opositors al Kremlin (Fernandes, 2023).

Aquest fet ha afeblit la influència russa a la regió mentre que la Xina ha consolidat encara més la seva posició econòmica i de seguretat als diversos estats locals, paral·lelament els països centreasiàtics busquen mantenir una posició neutral mitjançant la diversificació de les seves relacions internacionals (Dmitrieva, 2019) buscant associacions militars amb altres estats, arran la incapacitat russa de garantir l'estabilitat territorial. Malgrat això, la influència russa no ha desaparegut, ja que continua sent un actor clau per a la seguretat regional i manté vincles econòmics a la regió (Fernandes, 2023).